

## RIEBALŲ RŪGŠČIŲ IR CHOLESTEROLIO KIEKIŲ PALYGINIMAS LATVIJOS KARVIŲ PIENE

V.Šterna, A.Jemeljanovs

**Santrauka.** Pieno riebalai yra sudaryti iš natūralių riebalų ir aliejų. Pieno riebalai taip pat turi nedidelį cholesterolio kiekį. Domėjimasis cholesteroliu maiste atsirado todėl, kad aukštas cholesterolio kiekis kraujo serume, ypač žemas lipoproteinų tankumas, yra vienas iš rizikos faktorių, susijusių su ateroskleroze. Maiste esančio cholesterolio vartojimas gali būti vienas iš faktorių lemiančių cholesterolio kiekio padidėjimą serume. Kiti maistiniai faktoriai yra bendrų riebalų suvartojimas, sočiųjų riebalų suvartojimas ir ląstelių trūkumas maiste. Mūsų šalyje nebuvo tyrinėtą cholesterolio lygis skirtingų veislių karvių piene. Todėl darbo tikslas buvo nustatyti cholesterolio kiekį ir riebalų rūgščių sudėtį skirtingų Latvijos veislių karvių piene ir išanalizuoti pašarų įtaką riebalų rūgščių ir cholesterolio kiekiui piene. Pieno mėginiai buvo paimti iš Latvijos žaliųjų ir juodmargių veislės karvių, laikomų fermose Rygos rajone. Abiejų veislių karvės buvo šeriamos tokiu pačiu pašaru. Riebalų rūgščių sudėtis ir cholesterolio kiekis buvo analizuojami dujų chromatografijos metodu Nacionalinėje veterinarijos laboratorijoje. Pašarų sudėtis buvo nustatyta Latvijos žemės ūkio universiteto "Sīgra" Tyrimų centro biochemijos laboratorijoje. Šiame darbe buvo nustatyti skirtumai abiejose veislėse tarp riebalų rūgščių sudėties, cholesterolio ir riebalų kiekio. Latvijos juodmargių veislės karvių piene riebalų kiekis – 4,25%, cholesterolio kiekis – 16,25mg dl<sup>-1</sup>. Tai yra mažiau negu Latvijos žaliųjų veislės karvių piene atitinkamai 4,88 % ir 18,63 mg dl<sup>-1</sup>. Kaip žinoma, Latvijos žaliųjų veislės karvių piene statistiškai patikimai didesnis riebalų ir baltymų kiekis, tuo tarpu Juodmargiai duoda didesnį pieno primilžį. Sočiųjų riebalų rūgščių kiekis skiriasi Juodmargių ir Latvijos žaliųjų veislėse. *Miristic* rūgščių kiekis, kuris žymiai padidina cholesterolio kiekį plazmoje, buvo vienodas abiejų veislių karvių piene – 0,37 g 100 g<sup>-1</sup>.

**Raktažodžiai:** pienas, cholesterolis, riebiosios rūgštys, veislės